

באפיקולה נפגשים שני עולמות: הקומוניסטי והמערבי. מן הצד התורכי של הגבול עומד בנין בן קומה אחת, בעל גג רעפים ומיגדל תצפית. ממולו, בצד השני של הדרך, ניצב בית כמעט תאום. תחנת הגבול הבולגרית צנועה יותר מאחזתה התורכית, ובמקום סתם פנס בראש מגדלה, מזדקר כוכב אדום גדול, ממתכת וזכוכית. בין שני הבניינים מפרידים שערי-ברזל. על התורכי כתוב "עצור", על הבולגרי ניצב עוד כוכב אדום. בין שני העולמות מפרידים לא יותר מאשר עשרה מטרים.

כאשר הגענו לקאפיקולה, בשני האוטר בוסים התורכיים, נראתה תחנת-הגבול עור בה ושוממה. על המגדל התורכי ישבו שלושה חיילים בלתי-מוזינים והביטו ב-שיעמום רב לעבר החייל הבולגרי הבודד, לבוש המדים הרוסיים והמגפיים, שנראה גם הוא משועמם למדי. כאשר החלו 100 אנשי המשלחת לפרוק את הפציהם על מדרגות התחנה התורכית, שכחו שני המוצבים זה את זה והחלו מתעניינים בישראלים.

הפעם, היו התורכים אדיבים מאד, יעילים מאד ומחייבים מאד. בדיקת המכס נגמרה תוך שעה קלה - ממוצע-שיא של 15 שניות לאיש. ועוד לפני שנגמרו הישעורים בצד התורכי, נראו כבר ההכנות הבולגריות לקבל אותנו. שני אוטובוסים וסנדר נראו מן הצד השני של המחסום, מוכנים להפסל למענו את שולי-מסך-הברזל, לאפשר לנו להציץ לכבר השני, אל תוך מסתורי העולם הסובייטי הבלתי מוכר והבלתי גודע.

תעמולה ובניין: תמונה אופיינית זו של תעמולה, המבוססת על התשוקה הלאומית לבנייה, ניתנה לשלום כהן בדימיטרובגראד. הפועל מניף דגל אדום על בנין בשיכון חדש ועצום בהקפדו בעיר הבולגארית הנושאת את שמו של גיבור שריפת הרייכסטאג הנאצי.

ביס של תעמולה ידידותית, מצא שליח „העולם הזה" את האישי הקטן

מתנה של מרגריתתה החמודה

סיעה, הבולגרים מחאו לנו כף, ואנחנו התקדמנו לקראת הכפר השני. כאן נראה היה כי התושבים חיכו לנו כבר מראש. הם הגישו לנו זרי פרחים נאים, ניפנפו בידיות, מחאו כפיים. החגיגה הבאה היתה בתחנת-הרכבת של סחילינגרד. "חשבנו שאתם תבואו אחרי הצהריים", הסביר גבר גבוה ורחב. "הרציפים כאן היו שחורים מבנינוער, שחיכו בכרך אתכם. אבל כשלא באתם, הם הלכו לישון. על כל פנים, דעו שאתם ברוכים בבואכם ומעתה ועד שתגיעו למוסקבה, נעשה את כל אשר ביכולתנו למענכם."

מעל לשערי-הכניסה לתחנת-הרכבת התנוססה סיסמה בצבע אדום: "תעלה ותפרח הידידות בין בולגריה וברית-המועצות!" לא רחוק משם, על הקיר החיצוני של חדר הקופה, היה תלוי גליון מכוסה בכתב יד גדול ומעוטר בכותרת וציורים, שהכי ריזו כי זהו לוח העוקף. עתון-הקיר של עובדי תחנת-הרכבת סחילינגרד. "חברים!" קרא המאמר, "יש לציין כי חלו פיגורים רבים בהכנת יום-פועלי-הרכבת. הנוער חושב שהוקנים יעשו את המלאכה, והת-כרים המבוגרים משאירים את העבודה לצעירים. עלינו לעשות מאמצים לשינוי פני המצב!"

בתוך חדר הקופה, התנוססה עוד סיסמה גדולה: "שלום, עמל, סוציאליזם!"

יחודי גאה בעירו

תושבים שנראו אותה שעה בתחנה עשו רושם טוב, ולא נבדלו במאומה מכל קבוצת אנשים בתחנת-הרכבת של חיפה. למשל. הגברים היו לבושים חליפות צמר, לכמה מהם צמחו כרסים. אשה צעירה, שצורתה כמלחה ומקשרת שלנו עד ש-נגיע לגבולי היתה לבושה שמלה פרוחנית נאה, שפתיה היו צבועות באדום והיא הרבתה לחייך. היא הסבירה כי מאחר שאי-חרנו את הרכבת שהסיעה את המשלחת הבולגארית לפסטיבל, לא נסע לסופיה, אלא נקצר את הדרך ונגיע ישר לגבול הרומני.

גם תנאי-הנסיעה היו נוחים לאין שיעור מאלה שהיו לנו עד כה. הרכסנו בקבוצות של חמשה-ששה איש לתוך תאים של שמונה נוסעים. המושבים היו מרופדים ונוחים למדי. עם שחר צורפו אלינו כמה קרונות נוספים. הרכבת עמדה בתחנת דימי-טרויבגראד, עיר הנוער שנקראה על שמו של המנהיג הקומוניסטי המפורסם, גיאורגי

אשר ימיהם הטובים ביותר הלפו זומן. היא בת 24, אם כי נראתה מבוגרת יותר. שרצה הבלונדי הקצר היטלטל ברוח, מתחת לכובעי-המצחיה הכחול. שמה בונקה האסי לביה, והיא עובדת מזה ארבע שנים ברכבת, משכורתה 600 לירות לחודש, והיא עובדת שמונה שעות ליום. "אבל כמוכן, אם הרכבת לא עומדת אחרי שמונה שעות, אני נוסעת אתה הלאה. אין תשלום עבור שעות נוספות. על כל פנים לא לפועלים בשכר חודשי."

מתוך משכורתה היא מוציאה 300 לירות על אוכל. השאר מחולק לפי תקציב מדויק, בין לבוש, שכר-דירה והוצאות קטנות. זוג הנעליים החצאיות הגבריות לרגליה עלו לה, למשל, 80 לירות. "כמוכן שאדם בעל עבודה מקצועית יותר מקבל משכורת גבוהה יותר. נהג הקטר, למשל, מקבל 1200 לירות. האשה המנקה את הקרונות: 400. אין אצלנו תשלום מיוחד בעד נשואין או יל-דיים. קובעת רק הדרגה המקצועית. אם אני, שהנני רוקה, עושה עבודה מסוימת, הרי אדם נשוי ואב לילדים, שעושה את אותה העבודה, יקבל את אותה המשכורת."

בני הפיראמידות

טארה זאגורה היא עיר ישנה הרבה יותר דימיטרובגראד, אם כי מספר תושביה קטן יותר (55 אלף). הרכבת חנתה שם שעה, וניצלתי את ההזדמנות לבקר בה ולשוחח עם כמה מהתושבים שבאו

מאת שלום כהן

לראות את המשלחת הישראלית או לנסוע ברכבת. בחדר-המתנה הרחב, מול הכניסה, ניצבו על הקיר שני צילומים גדולים, בשחור-לבן. אחד של גיאורגי דימיטרוב, השני של יוסף היסאריובוביץ סטאלין.

באולם הסמוך, מסעות התחנה, ניצבה שוב וזמרתו של דימיטרוב, הפעם בצורת פסל-חזה מזהב. לצדו ניצב גם פה מנהיג סובייטי: לנין, הפעם. ליד שולחנות-עץ נקים ישבו לקוחות שירדו מהרכבת. השעה היתה 8.30 בבוקר, אולם הם לא שחו תה או אכלו ארוחת-בוקר קלה. לפני כל אחד מהמסובים היו מוגחות צלחת עמוקה של מרק-בשר מוק, ומנה גדולה של לחם לבן. מחיר המנה האחרית: 1.10 לירה.

על הרצף, בתוך קבוצת ישראלים סק-רנים, עמדה נערה עדינה, לבושה שמלה לבנה נקייה. מרגריטה דימיטרובה, בלונדית בת 16, סיפרה שהיא תלמידת המחלקה השביעית בגימנסיה ונרה עם משפחתה בשני חדרים. אביה מורה בבית-הספר-הגבוה המפלגה בסיפיה, אחותה הבכורה עו-רת כמורה, ואילו היא עצמה לא החליטה עדיין מה תעשה, לכשתגדל. בינתיים, מבלה היא חלק משעות הפנאי שלה בעבודה ובמחקר מעשי, בתחנה לחקר החקלאות בעיר.

בעוד שבועיים תצא למחנה-נופש, יחד עם עוד תלמידים מכיתה. ישנן קיסנות נוער בעיר, עצמה המנוהלות על-ידי הר-עיריה. כל תלמיד יכול להירשם בהן, ללא תשלום. אולם מרגריטה עצמה התכוננה לנסוע למחנה-נופש על חוף הים השחור. זה יעלה לה 100 לירות ל-25 יום.

לפני שנפרדנו הגישה לי הנערה שי קט: האדם מסוגל לעשות את הכל. ספר קריאה לנוער, עצמה המנוהלות על-ידי הר-עיריה. כל תלמיד יכול להירשם בהן, ללא תשלום. אולם מרגריטה עצמה התכוננה לנסוע למחנה-נופש על חוף הים השחור. זה יעלה לה 100 לירות ל-25 יום.

הסתר כי מרגריטה חובבת קריאה מוש-בעת. הספר האחרון שקראה הוא חתת העול, ספרו של איוואן אטוסוב, המתאר פרק ממלחמת-השחרור הבולגארית נגד התורכים. מרגריטה חתמה את שמה בספר, ובטון של דאגה תמימה הוסיפה: "אבל אל תילחמו כל-כך הרבה". הבטחתה לה שאשתדל. הקטר השמיע צפירה ארוכה, ותוך דקות היינו בדרכנו לרומניה.